

AGRESIVITA

1. Rozlišení forem agrese
2. Teorie agrese
3. Biologické předpoklady agrese a kognitivní mediátory
4. Zvládání agrese

Základní pojmy

- **agrese** (ad – gradior = jít proti) jednání, které poškozuje jinou osobu, je záměrné, porušuje situační normy a není motivované snahou pomoci
- **agresivita** – tendence k agresivnímu chování
- **hostilita** – všeobecně nepřátelský postoj vůči lidem, který se nemusí projevit v agresivním chování

Formy agrese (Buss, 1961)

	Fyzická		Verbální	
	Aktivní	Pasivní	Aktivní	Pasivní
Přímá				
Nepřímá				

Formy agrese (Buss, 1961)

	Fyzická		Verbální	
	Aktivní	Pasivní	Aktivní	Pasivní
Přímá	Bití, cloumání			
Nepřímá				

Formy agrese

	Fyzická		Verbální	
	Aktivní	Pasivní	Aktivní	Pasivní
Přímá	Bití, cloumání			
Nepřímá	Ničení majetku			

Formy agrese (Buss, 1961)

	Fyzická		Verbální	
	Aktivní	Pasivní	Aktivní	Pasivní
Přímá	Bití, cloumání	Bránění osobě v dosažení cíle		
Nepřímá	Ničení majetku			

Formy agrese (Buss, 1961)

	Fyzická		Verbální	
	Aktivní	Pasivní	Aktivní	Pasivní
Přímá	Bití, cloumání	Bránění osobě v dosažení cíle		
Nepřímá	Ničení majetku	Zatarasení např. dálnice		

Formy agrese (Buss, 1961)

	Fyzická		Verbální	
	Aktivní	Pasivní	Aktivní	Pasivní
Přímá	Bití, cloumání	Bránění osobě v dosažení cíle	Urážky, nadávky	
Nepřímá	Ničení majetku	Zatarasení např. dálnice		

Formy agrese (Buss, 1961)

	Fyzická		Verbální	
	Aktivní	Pasivní	Aktivní	Pasivní
Přímá	Bití, cloumání	Bránění osobě v dosažení cíle	Urážky, nadávky	
Nepřímá	Ničení majetku	Zatarasení např. dálnice	Šíření pomluv	

Formy agrese (Buss, 1961)

	Fyzická		Verbální	
	Aktivní	Pasivní	Aktivní	Pasivní
Přímá	Bití, cloumání	Bránění osobě v dosažení cíle	Urážky, nadávky	Odmítnutí odpovídat
Nepřímá	Ničení majetku	Zatarasení např. dálnice	Šíření pomluv	

Formy agrese (Buss, 1961)

	Fyzická		Verbální	
	Aktivní	Pasivní	Aktivní	Pasivní
Přímá	Bití, cloumání	Bránění osobě v dosažení cíle	Urážky, nadávky	Odmítnutí odpovídat
Nepřímá	Ničení majetku	Zatarasení např. dálnice	Šíření pomluv	Nezastat se někoho

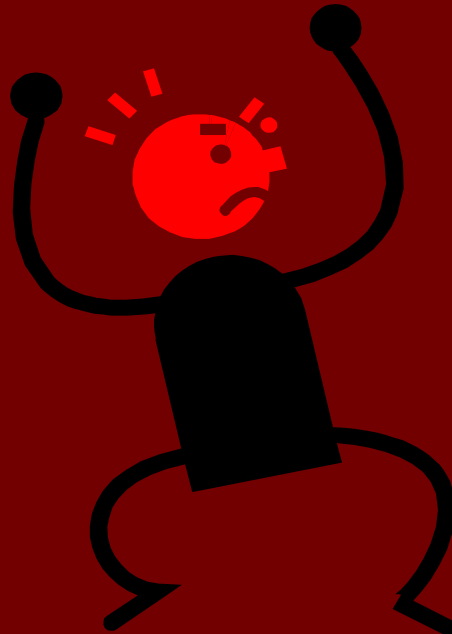
Formy agrese

- Agrese

- afektivní
 - instrumentální
 - šikanování

- Dle objektu agrese

- heteroagrese
 - autoagrese
 - destrukce

Teorie agresivity

- Pudové teorie
- Organismicko – instinktivní teorie (Lorenz, Eibl – Eibesfeld)
- Frustrační teorie (Dollard, Doob, Sears)
- Teorie učení (Bandura)
- Eklektické teorie (Geen)

Biologické předpoklady agrese

■ Dědičnost

Mednick 1924 – 1947

(Frisell a kol., 2011)

Studie 12,5 mil. obyv. Švédska

Bylo-li obviněno 1 dvojče, druhé mělo 4x větší pravděpodobnost, že spáchá rovněž trestný čin

Geny předurčují některé děti k větší vnímavosti a citlivosti vůči hrubému zacházení.

		Byl biologický otec odsouzen?	
		NE	ANO
Byl adoptivní otec odsouzen?	NE	14	20
	ANO	15	25

Biologické předpoklady agrese

- Chromozomální poruchy

karyotyp XYY

- Hormony

testosteron (Dabbs, Morris, 1990; výzkum na 4000 vojenských veteránech)

Testosteron může být příčinou dominantního a agresivního chování, stejně tak i toto chování zvyšuje jeho hladinu (stoupá po fotbale u vítězných fanoušků).

u žen PMS (premenstruální syndrom)

Biologické předpoklady agrese

- Neurofyziologické mechanismy

Limbický systém: amygdala zvyšuje agresi,
hippocampus inhibuje

Cerebrální kortex

Neurotransmitery:

acetylcholin
dopamin

serotonin

Biologické předpoklady agrese

■ Biochemické pozadí

- **nízký obsah cukru v krvi**
- **alkohol**
- **kofein**
- **nikotin**
- **marihuana**
- **inhaláty**

Situační faktory agrese

Agresi nejčastěji vyvolají averzivní podněty:

- Útok
- Bolest
- Frustrace
- Vysoká teplota, hluk

Osobní faktory agrese

- Zvýšená aktivační úroveň (arousal)
Zillmann (1979) teorie transferu excitace
- Negativní afekt (zlost), stres, priming
- Kognitivní mediátory
 - dekódování klíčů (které se vztahují k provokaci)
 - přesná interpretace klíčů (záměru provokatéra)
 - vytipování možných behaviorálních odpovědí
 - hodnocení pravděpodobných důsledků
 - výběr a uskutečnění odpovědi

Zvládání agrese

- Anticipace trestu
- Skutečný trest
- Katarze
- Neagresivní model jako vzor chování
- Kognitivní techniky
- Navození neslučitelných odpovědí
- Trénink v sociálních dovednostech